

Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը
թվինինգ ծրագրի միջոցով

AM09/ENP-PCA/TP/04

Առաքելության զեկույց ՀՆԱ-ի ամբողջականության ապահովում

Գործունեություն Գ.6 Ներդրման վերանայում

Ծրագրի մասնակիցներ

Պրն. Օլե Բերներ, Դանիայի վիճակագրություն
Անետ Տոմսեն, Դանիայի վիճակագրական ծառայություն

Հայաստան, 2012 թ. դեկտեմբերի 11 – 14-ը

Նախագիծ տարբերակ

ՀՀ Ազգային վիճակագրական
ծառայություն

STATISTICS
DENMARK

Դանիայի վիճակագրություն

Հեղինակների կոնտակտային տվյալներ

Օլե Բերնեք

Ազգային հաշիվների բաժնի պետ

Դանիայի վիճակագրություն

Sejrøgade 11

DK 2100 Copenhagen Ø

[E-mail: obe@dst.dk](mailto:obe@dst.dk)

Անետ Տոմսեն

Դանիայի Վիճակագրական Ծառայության

Ֆինանսական բաժնի պետի տեղակալ

Sejrøgade 11

DK 2100 Copenhagen Ø

[Էլ-փոստ: ath@dst.dk](mailto:ath@dst.dk)

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ	4
2. Գնահատում և արդյունքներ	4
3. Ամփոփում և առաջարկություններ	6
3.1 Ամփոփիչ եզրակացություններ	6
3.2 Առաջարկություններ	7
4. Բաղադրիչ Գ ձեռք բերված արդյունքները	8

Հավելվածներ

Հավելված1. Տեխնիկական առաջադրանք	11
Հավելված 2. Աշխատանքային ծրագիր	13
Հավելված3. Հանդիպումներ անձանց հետ	13
Հավելված 4. Հայաստանի ազգային հաշիվների վերանայման քաղաքականությունը և ժամանակացույցը	14
Հավելված 5. Վերանայման ընթացակարգ (Power Point ձևաչափով շնորհանդես)	20

Հապավումների ցանկ

ԲՌ	Բիզնես Ռեզիստր
ԴՎԾ	Դանիայի վիճակագրական ծառայություն
ԵՀՀ	Եվրոպական հաշիվների համակարգ
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՏՏԲՀ	Տնային տնտեսությունների բյուջեի հետազոտություն
ԱՀ	Ազգային հաշիվներ
NACE	ՏԳՏՀԴ (Եվրամիության ոլորտի դասակարգիչ)
ՏՏՕՈԱ	Տնային տնտեսություններին ծառայող ոչ առևտրային ընկերություններ
ՀՀ ԱՎԾ	ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ԱՀՀ93	Ազգային հաշիվների համակարգ 1993 (ՄԱԿ)
SNA2010	Ազգային հաշիվների համակարգ 2010 (ՄԱԿ)
TAE	Եվրոստատի աղյուսակային մոտեցում

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ

Առաքելության հիմնական նպատակն էր գործընթացների, գործունեությունների և նախագծի արդյունքների գնահատումը: Ի լրումն, ներկայացվեցին Հայաստանի ազգային հաշիվների հետագա զարգացումներին առնչվող առաջարկություններ: Մասնավորապես, մանրամասն քննարկվել է բարելավումների ներդրման ռազմավարությունը՝ որպես խոշոր վերանայումների բաղկացուցիչ մաս (ներառյալ ԱՀՀ 2008 ներդրումը):

Առաքելության ընթացքում նաև կազմակերպվեց սեմինար “Ազգային հաշիվների վերանայման” վերաբերյալ, որի ընթացքում ԱՊ փորձագետները ներկայացրեցին վերանայման քաղաքականության համար հիմնական ուղեցույցը, և ՇԵ փորձագետները ներկայացրեցին Հայաստանի ազգային հաշիվների վերանայման քաղաքականությունը, որը մշակվել էր վերջին շրջանում ստանդարտ ձևաչափով: ՇԵ փորձագետները նաև ներկայացրեցին ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի ընթացքում ձեռք բերված նվաճումները՝ շեշտը դնելով աղյուսակային մոտեցմանը: Ընթացան արդյունավետ քննարկումներ Հայաստանի վերանայման ընթացակարգի վերաբերյալ և հիմնականում քննարկեցին նաև խոշոր վերանայումները: Սեմինարին մասնակցեցին Կենտրոնական բանկի, Ֆինանսների նախարարության, Էկոնոմիկայի նախարարության, ինչպես նաև Տնտեսական հետազոտական ինստիտուտի ներկայացուցիչները:

Փորձագետները շնորհակալություն են հայտնում բոլոր պաշտոնյաներին և անհատներին օժանդակության և տրամադրված արժեքավոր տեղեկատվության համար, ինչը ստացվել է Հայաստանում գտնվելու ընթացքում, և նպաստել աշխատանքի ընթացքի դյուրինացմանը:

Զեկույցի մեջ ներկայացված հայացքները և դիտարկումները պատկանում են նշված փորձագետներին և դրանց համապատասխանությունը Դանիայի վիճակագրական ծառայությանը

2. Գնահատում և արդյունքներ

Հիմնվելով նախքան առաքելությունը փոխանակված նյութերի, ինչպես նաև նախորդ առաքելության ընթացքում իրականացվող քննարկումների վրա՝ տեղի ունեցան վերջնական քննարկումներ նվիրված N2 անօրինական գործունեությունների (թմրադեղերի արտադրություն և վաճառք) և a N6 տվյալների թերի տրամադրում (դիտարկվող տնտեսության թաքնված գործունեություն) բարելավված գնահատումների մասին: Ի լրումն, քննարկվեցին ևս երկու կարևոր խնդիրներ, որոնք կարևոր են ազգային հաշիվների համապարփակության համար՝ մասնավորապես բարելավումների ներդրման ռազմավարությունը և վաղ շրջանի տվյալների հարցը: Վերջում քննարկվեց ընթացիկ վերանայումների քաղաքականությունը և ներկայացվեց սպառողներին: Արձանագրվեցին հետևյալ դիտարկումները՝

(1) Վերանայման քաղաքականություն

ՇԵ փորձագետները մշակել են վերանայման քաղաքականություն և հրապարակման օրացույց 2013 թ. Գերմանիայի ազգային հաշիվների կառուցվածքին համաձայն: Այն մանրամասն քննարկվեց ԱՊ փորձագետների հետ և համաձայնություն ձեռք բերվեց, որ այն սպառողներին տալիս է լավ նկարագիր և ներկայացնում համապատասխան

տեղեկատվություն: Քաղաքականության շնորհանդեսի ընթացքում առաջացան որոշ աննշան հետևողականության հարցեր: Վերանայված քաղաքականությունը ներկայացվեց սպառողներին սեմինարի ընթացքում:

(2) N2 անօրինական գործունեություն (թմրադեղ)

Նախորդ առաքելությունների ընթացքում որոշվեց, որ իրականացվելու են անօրինական գործունեությունների ճշգրտումներ՝ մասնավորապես թմրադեղերի համար, ինչպես նաև տեղի ունեցավ սկզբնական քննարկում կապված մեթոդաբանության և հասանելի տեղեկատվության հետ: Նախքան այցելությունը ՇԵ փորձագետները ներկայացրեցին ԱՊ փորձագետներին հաշվարկներ և հիմնվելով ԱՊ փորձագետների կողմից նյութերի վրա քննարկվեցին և գնահատվեցին հաշվարկների արդյունքները:

Հաշվարկները հիմնված է պահանջարկի մոտեցման վրա և դրանք արված են շատ թափանցիկ ձևով: Օգտագործվել է հասանելի և համապատասխան տեղեկատվությունը, որը հասանելի էր 2000-2011 ժամանակահատվածի համար: Ենթադրվում է, որ թմրադեղերի մատակարարումը իրագործվում է հիմնականում ներքին արտադրության շնորհիվ: Մեթոդաբանությունը տրամաբանական է և տալիս է զգայուն արդյունքներ, որոնք կարող են հիմք ծառայել ազգային հաշիվներում դրանց ներկայացմանը: Նախքան արդյունքների ներդրումը անհրաժեշտ է հետազոտել աննշան մանրամասնություններ կապված հաշվարկների մուտքագրման տվյալների հետ:

(3) N6 Տեղեկատվության թերի տրամադրում արտադրողի կողմից (դիտարկվող տնտեսության թաքնված գործունեություն)

Հիմնվելով նախորդ առաքելությունների քննարկումների վրա՝ համաձայնություն է ձեռք բերվել բարելավել ճշգրտումները դիտարկվող տնտեսության թաքնված գործունեությունների համար աշխատած ժամերին համաձայն: Բարելավումները պետք է կատարվեն NACE A, B, C, D, E, F, H և O համար: Քննարկվեցին նախքան առաքելությունը ՇԵ փորձագետների կողմից ԱՊ փորձագետներին ներկայացված հաշվարկները:

Հաշվարկները հիմնված են նախորդ առաքելությունների ընթացքում քննարկված մեթոդաբանության վրա: Ամենախոշոր ազդեցությունը աշխատած ժամերին համաձայն ճշգրտումներ կատարելու դեպքում ունի վերամշակումը (NACE D) և շինարարությունը (NACE F), երկուսն էլ բացարձակ և հարաբերական պայմաններում: Որպես գնահատման մաս՝ քննարկվեց տնտեսության հաշվարկների ետևում գտնվող իրականությունը և համաձայնություն ձեռք բերվեց, որ արդյունքները արտացոլում են տնտեսական իրականությունը և կբարելավեն N6 ճշգրտումները:

(4) Ներդրման ռազմավարությունը և վաղ շրջանի տվյալները

Քննարկվեց բարելավումների ներդրման պլանը և ժամանակահատվածը՝ որոնք ներառում են խոշոր վերանայումները ինչպիսիք են՝ ԱՀՀ2008 ներդրումը, NACE rev. 2 դասակարգումը նախքան 2010 թ: ՇԵ փորձագետները նշեցին, որ ցանկություն ունեն հրապարակել վերանայված ազգային հաշիվները ԱՀՀ2008 համաձայն 2015 թ. սկզբին:

ԱՊ փորձագետները կարևորեցին ներդրման գործընթացի և վերանայված տվյալների հրապարակման ժամանակահատվածների սահմանում: Ի լրումն, կարևոր է քայլ առ քայլ իրականացնել փոփոխությունները: ԱՊ փորձագետները առաջարկեցին գործողությունների հետևյալ հերթականությունը՝

Քայլ 1: NACE rev. 2 դասակարգում նախքան 2010 թ. ժամանահատվածի համար

Քայլ 2: Համապարփակությանը և տվյալների այլ վերանայումներին առնչվող բարելավումներ

Քայլ 3: ԱՀՀ2008 ներդրում

Քննարկվեց նաև վաղ շրջանի տվյալների հարցը: Մեմինարի ընթացքում պարզ դարձավ, որ սպառողների համար կարևոր է ունենալ երկար հետևողական ժամանակային շարքեր: Այնուամենայնիվ, այս կարիքները պետք է ներդաշնակեցվեն հասանելի սահմանապակքանակությամբ ռեսուրսների հետ: Նախընտրելի է որ ետ հաշվարկ իրականացվի մինչև 2000 թ., սակայն հնարավոր չլինելու դեպքում 2005 թ. կարող է դիտվել որպես փոխզիջում:

Քննարկվեց նաև վաղ շրջանի տվյալների հաշվարկի մեթոդաբանությունը: Համաձայնություն ձեռք բերվեց, որ պետք է օգտագործվեն մատչելի մեթոդներ: Օրինակ՝ անցումային բանալիներ, որոնք հիմնված կլինեն 2010 թ վրա կարող են օգտագործվել NACE rev. 2 ավելի վաղ ժամանակահատվածներին անցում կատարելու համար: Այլ վերանայումների համար կարելի է օգտագործել գործակցի մեթոդը:

ՇԵ փորձագետները տեղեկացրեցին, որ պլանավորում են 2011 թ. համար կազմել ռեսուրսների օգտագործման աղյուսակներ՝ ազգային հաշիվների որակը և համապարփակությունը բարելավելու համար: ԱՊ փորձագետները հաստատեցին, որ ռեսուրսների օգտագործման աղյուսակների կազմումը իսկապես կբարելավի որակը: Այնուամենայնիվ, այս գործընթացը շատ ռեսուրսներ է պահանջում:

3. Ամփոփում և առաջարկություններ

3.1 Ամփոփիչ եզրակացություններ

Հիմնվելով վերը նշված դիտարկումների վրա ներկայացվեցին հետևյալ առաջարկությունները՝

(1) Ամփոփվեց, որ առաջարվող վերանայման քաղաքականությունը և կից ներկայացվող հրապարակման օրացույցը տրամաբանական փոխզիջում են սպառողների կարիքների և վիճակագրական տեղեկատվության հասանելիության միջև: ԿճՀգրտվեն որոշ ներկայացուցչական հարցեր:

(2) Թմրադեղերի արտադրության և վաճառքի գնահատումները տրամաբանական են և ընդունելի ազգային հաշիվներում ներառման համար: Հարկավոր է նաև մշակել այլ անօրինական գործունեությունների գնահատումներ ինչպիսիք են՝ մաքսանենգությունը և մարմնավաճառությունը:

(3) Թաքնված տնտեսության (N6) կազմման ճշգրտման մեթոդը՝ միջին աշխատած ժամերի տարբերություններին համաձայն գնահատվեց, և համաձայնություն ձեռք բերվեց ներդնել ճշգրտված մեթոդը:

(4) Ամփոփվեց, որ ազգային հաշիվների վերանայումները կապված NACE rev.2 ներդրման, տվյալների և մեթոդների վերանայման և ԱՀՀ 2008 ներդրման հետ (ներառյալ վաղ շրջանի տվյալները) պետք է հրապարակվեն միաժամանակ, որը նախատեսվում է իրագործել 2015 թ. սկզբին:

(5) Նախընտրելի է ունենալ վերանայված վաղ շրջանի տվյալները մինչև 2000 թ: Վատագույն դեպքում կարելի է անցում կատարել մինչև 2005 թ:

(6) Ամփոփվեց, որ վաղ շրջանի տվյալները NACE rev.2 դասակարգմամբ նախքան 2010 թ. կարող են հիմնված լինել 2010 թ. անցումային բանալիների վրա՝ ներկայացնելով, թե ինչպես յուրաքանչյուր 17 NACE rev.1 ոլորտների խմբերը բաշխված են 21 NACE rev.2 ոլորտների 2010 թ. համար: Թողարկման, միջանկյալ սպառման և զբաղվածության համար անհրաժեշտ է մշակել տարբեր անցումային բանալիներ:

(7) Ինչ վերաբերվում է ԱՀՀ 2008 ներդրման հետ կապված տվյալների վերանայումներին հաստատվեց, որ անհրաժեշտ չէ վերանայել բոլոր տարիների համար վաղ շրջանի տվյալները: Փոխարենը կարելի է կիրառել գործակցի մեթոդը վաղ շրջանի վերանայումները գնահատելու համար:

(8) 2015 թ սկզբին նյութերի հրապարակման համար անհրաժեշտ է կատարել գործողությունները հետևյալ հերթականությամբ՝

Քայլ 1: NACE rev. 2 դասակարգում նախքան 2010 թ. ժամանահատվածի համար

Քայլ 2: Համապարփակությանը և տվյալների այլ վերանայումներին առնչվող բարելավումներ

Քայլ 3: ԱՀՀ 2008 ներդրման վերանայումներ

3.2 Առաջարկություններ

(1) ԱՊ փորձագետները հավանության արժանացրեցին վերանայման քաղաքականությունը և 2013 թ. սկզբին տվյալների հրապարակման օրացույցը:

(2) Թմրադեղերի օգտագործման գնահատումները տրամաբանական են և առաջարկվում է, որ դրանք ներդրվեն 2015 թ. սկզբին տպագրվող վերանայված ազգային հաշիվների մեջ: Առաջարկվում է գնահատել այլ անօրինական գործունեությունները, ինչպիսիք են մաքսանենգությունը և մարմնավաճառությունը, և դրանք ընդգրկվեն միևնույն վերանայումների շրջանակում:

(3) Առաջարկվում է ճշգրտել թաքնված տնտեսության (N6) կազմման մեթոդը՝ հաշվի առնելով միջին աշխատած ժամերի տարբերությունները:

(4) Առաջարկվում է ազգային հաշիվների վերանայումները կապված NACE rev.2 ներդրման հետ, մեթոդների և տվյալների վերանայումները, ինչպես նաև ԱՀՀ 2008 ներդրումը (ներառյալ վաղ շրջանի տվյալները) հրապարակել միաժամանակ՝ 2015 թ. սկզբին:

(5) Առաջարկվում է վերանայել տվյալները ընդհուպ մինչև 2000 թ: Վատագույն դեպքում անհրաժեշտ է վերանայել տվյալները մինչև 2005 թ:

(6) Առաջարկվում է վերանայել մինչև 2010 թ. տվյալները NACE rev.2 անցումային բանալիների միջոցով, որի շնորհիվ կներկայացվի 17 NACE rev.1 ոլորտների բաշխումը նոր 21 NACE rev.2 ոլորտների 2010 թ: Թողարկման, միջանկյալ սպառման և զբաղվածության համար անհրաժեշտ է մշակել տարբեր անցումային բանալիներ:

(7) Ինչ վերաբերվում է ԱՀՀ 2008 ներդրման հետ կապված տվյալների վերանայումներին հաստատվեց, որ անհրաժեշտ չէ վերանայել բոլոր տարիների համար վաղ շրջանի տվյալները: Փոխարենը կարելի է կիրառել գործակցի մեթոդը վաղ շրջանի վերանայումները գնահատելու համար:

(8) Առաջարկվում է, որ 2015 թ սկզբին նյութերի հրապարակման համար անհրաժեշտ է կատարել գործողությունները հետևյալ հերթականությամբ՝

Քայլ 1: NACE rev. 2 դասակարգում նախքան 2010 թ. ժամանահատվածի համար

Քայլ 2: Համապարփակությանը և տվյալների այլ վերանայումներին առնչվող բարելավումներ

Քայլ 3: ԱՀՀ 2008 ներդրման վերանայումներ

Այլ առաջարկություններ

Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը կարևոր աղբյուր է ճշգրտումների համար: Անհրաժեշտ է մտապահել որոշակի ժամանակահատվածում տվյալ հետազոտության կրկնակի անցկացումը: Այլ միանվագ հետազոտությունները, որոնք ծառայում են որպես տեղեկատվական աղբյուր ևս առաջարկվում է կրկնել արդիականացված տվյալների աղբյուր ունենալու համար:

Բիզնես ռեզիստորում ներառված են կազմակերպություններ և գրանցված ոչ կորպորատիվ ձեռնարկություններ: Բիզնես ռեզիստորում ոչ կորպորատիվ ձեռնարկությունների ավելի լավ ծածկույթը հնարավորություն կստեղծի այդ ձեռնարկություններին ներառվել բիզնես վիճակագրական հետազոտության մեջ:

Արտադրական եղանակով ՀՆԱ կազմելիս՝ համախառն ավելացված արժեքը կազմում է ՀՆԱ ամենախոշոր մասը: Այնուամենայնիվ, մեկ աղբյուրի օգտագործումը թողարկման և այլ աղբյուրի կիրառումը միջանկյալ սպառման համար կստեղծի անհամապատասխանության խնդիրներ: Այսպիսով, հարկավոր է հաշվի առնել բիզնես վիճակագրության հետազոտության շրջանակում միջանկյալ սպառման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդգրկման հնարավորությունը:

Հաշվի առնելով Հայաստանում տնային տնտեսություններին ծառայող ոչ առևտրային ընկերությունների աճող կարևորությունը, առաջարկվում է կրկնել դրանց հետազոտությունը որքան հնարավոր է շուտ (վերջին հետազոտությունը իրականացվել է 2001 թ.): Աղյուսակային մոտեցման N4 համապարփակության հավելումները կարող են կրճատվել տնային տնտեսություններին ծառայող ոչ առևտրային ընկերությունների վերաբերյալ տեղեկատվության առկայության դեպքում:

4. Բաղադրիչ Գ ձեռք բերված արդյունքները

Ստորև ներկայացված է Բաղադրիչ Գ –ի ձեռք բերված ընդհանուր արդյունքները՝

1 Աղյուսակային մոտեցման ամբողջական վարժության կիրառմամբ (ԵՄ չափանիշ) . Հայաստանի ազգային հաշիվների ոչ համապարփակության ճշգրտումների փաստաթղթավորում 2009 թ. համար, որտեղ ոչ համապարփակության ճշգրտումները բաժանված են ոչ համապարփակության տեսակների, կառուցվածքային հատվածի և ոլորտի: Հաշվի առնելով ճշգրտումների համար կիրառվող տեղեկատվության բնույթը

հնարավոր չէր տարանջատել N1 և N3 տեսակները: Այս երկու տեսակները դասակարգվել են N3 տեսակի ներքո, ինչպես նաև N4 և N5 տեսակները, որոնք դասակարգվել են N4 տեսակի ներքո:

2. Ոչ համապարփակության գնահատումների բարելավումներ՝ մշակվեցին գնահատումներ հյուրանոցներում և ռեստորաններում տրվող թեյավճարների(N7), թմրադեղերի օգտագործման (N2) համար, և թաքնված տնտեսության մի շարք ոլորտներում (N6 մի շարք ոլորտներում) ներկայացվեց ճշգրտված կազմման մեթոդ:

3. Ոչ համապարփակության գնահատումների բարելավման համար մի շարք քայլերի նույնականացում՝

- Հաշվի առնել հյուրանոցներից և ռեստորաններից բացի թեյավճարների գնահատումների անհրաժեշտությունը օր՝ տաքսի ծառայություն, վարսահարդարներ (N7 գնահատումների բարելավում)։
- Թմրադեղերից բացի այլ անօրինական գործունեությունների գնահատման մշակում , մասնավորապես՝ մաքսանենգություն և մարմնավաճառություն (N2 տեսակի բարելավում)։
- Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտության կրկնակի անցկացում, որը հանդիսանում է կարևոր աղբյուր ոչ համապարփակության գնահատումների համար s (N1/N3 և N6 գնահատումների բարելավում)։

4. Ապագա քայլերի նույնականացում ուղակի վիճակագրական ծածկույթը բարելավելու և այդպիսով ոչ համապարփակության գնահատումների անհրաժեշտությունը նվազեցնելու համար:

- Ոչ կորպորատիվ ձեռնարկությունների ավելի լավ ծածկույթ բիզնես ռեզիստորում և դրանց ներառումը բիզնես վիճակագրության հետազոտության մեջ (նվազեցվում է N1/N3 գնահատումների արժեքը)։
- Տնային տնտեսություններին ծառայող ոչ առևտրային կազմակերպությունների հետազոտության կրկնակի անցկացում որքան հնարավոր է շուտ (վերջին հետազոտությունը իրականացվել է 2001 թ.) (նվազեցնում է N4/N5 գնահատումների արժեքը)։

Այս երկու համատեղ գործողությունները կնվազեցնեն ոչ համապարփակության գնահատումները 50 տոկոսով:

5.Քայլերի նույնականացում Հայաստանի ազգային հաշիվների ընդհանուր որակը բարելավելու համար՝

- Արտադրական եղանակով ՀՆԱ կազմելիս՝ համախառն ավելացված արժեքը կազմում է ՀՆԱ ամենախոշոր մասը: Այնուամենայնիվ, մեկ աղբյուրի օգտագործումը թողարկման և այլ աղբյուրի կիրառումը միջանկյալ սպառման համար կստեղծի անհամապատասխանության խնդիրներ: Այսպիսով, հարկավոր է հաշվի առնել բիզնես վիճակագրության հետազոտության շրջանակում միջանկյալ սպառման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդգրկման հնարավորությունը միևնույն աղբյուրից միջանկյալ սպառման և թողարկման մասին տեղեկատվություն ստանալու համար:

6. Ձևակերպվեց վերանայման քաղաքականություն և հրապարակման օրացույց, որը համապատասխանում է ԵՄ չափանիշներին ընթացիկ վերանայումների համար: Խոշոր

վերանայումների համար համաձայնեցվեց նախագիծ պլան **NACE rev.2 դասակարգման անցման և ԱՀՀ 2008 ներդրման համար:** Պլանին համաձայն տեղեկատվությունը կհրապարակվի 2015 թ սկզբին և հիմնված կլինի NACE rev.2 և ԱՀՀ 2008 վրա:

7. Այլ հարցեր, որոնք քննարկվել են բաադրիչի շրջանակում`

- Նոր “սոցիալական փաթեթի” վերլուծություն և առաջարկությունների ներկայացում այն ազգային հաշիվների մեջ գրանցման համար
- Սեզոնային ճշգրտումների ծրագրային ապահովման օգտագործման հրահանգավորում ,
- “Վերամշակման համար արտասահման ուղարկվող ապրանքների” քննարկում,
- Ապահովագրության գրանցման քննարկումներ,
- COFOG դասակարգման օգտագործման քննարկումներ.
- Գյուղատնտեսական համատարած հաշվառման հարցաթերթի նախագիծ տարբերակի քննարկում

Հավելված 1. Տեխնիկական առաջադրանք

Գործունեություն Գ.6 Ներդրման վերանայում

Բաղադրիչի պարտադիր արդյունքն է (պայմանագրին համաձայն)՝ իրականացվում է ամբողջական աղյուսակային մոտեցման վարժությունը՝ նվազագույնը աղյուսակների մի մասի համար ստացվում են ավելի լավ գնահատականներ, մյուս մասի համար ձևակերպվում են որոշակի բարելավման պլաններ:

1. Գործունեության նպատակը

Գործունեության նպատակն է գնահատել գործընթացները, գործունեությունները և նախագծի արդյունքները: Ավելին, կներկայացվեն Հայաստանի ազգային հաշիվների հետագա զարգացման համար համապատասխան առաջարկություններ:

2. Գործունեության ակնկալվող արդյունքը

Գործունեության ակնկալվող արդյունքներն են՝

- Աղյուսակային մոտեցման մեթոդաբանության աշխատանքի եզրակացություններ
  - N1-N7 ճշգրտումների աշխատանքների ամփոփում
  - Աշխատանքի փաստաթղթավորում
- Թվինինգ նախագծի շրջանակում մշակված վերանայումների ներդրման պլանը
  - Հաջորդական ժամանակային շարքերի անհրաժեշտությունը
  - Համակարգում այլ վերանայումների (ԱՀՀ2008, NACE rev. 2, Գյուղատնտեսական համատարած հաշվառում)
- Վերանայումների սկզբունքների քննարկում շահառուների հետ
  - Ոչ ազդեցիկ վերանայումներ (տարբերակներ)
  - Խոշոր վերանայումներ (տվյալների վերանայումներ, մեթոդաբանական վերանայումներ)
- ՀՀ ԱՎԾ- ի հաջորդ քայլերը՝ առաջարկություններ

3. Ծրագրի մասնակիցները

Լիլիթ Պետրոսյան, ՀՀ վիճակագրական պետական խորհուրդի անդամ (*ՇԵ Բաղադրիչի ղեկավար*)

Լուսյա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի պետ

Նադեժդա Աստվածատուրովա, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի գլխավոր մասնագետ

Սուսաննա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի գլխավոր մասնագետ

Անետ Թոմսեն, Դանիայի վիճակագրության Ֆինանսական բաժնի պետի տեղակալ
Օլե Բերներ, Դանիայի վիճակագրության ազգային հաշիվների բաժնի պետ (*ԱՊ Բաղադրիչի ղեկավար*)

4. ԱՊ Փորձագետների հանդիպման ծրագիր 2012 թ դեկտեմբերի 11-14-ը

Ժամը	Վայրը	Միջոցառում	Նպատակ/Միջոցառման մանրամասները
Երեքշաբթի, դեկտեմբերի 11, առավոտյան	Կոնգրես հյուրանոց	Հանդիպում ԹՄԽ-ի հետ	Շաբաթվա ծրագրի քննարկում
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Ներկայիս կարգավիճակը: Նախորդ գործունեությունից հետո գրանցված զարգացումները (Գ.4): Շաբաթվա աշխատանքային պլան
	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Նախապատրաստում չորեքշաբթի օրը կայանաիք սեմինարին Շնորհանդեսների վերանայում
Չորեքշաբթի դեկտեմբերի 12, չորեքշաբթի	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	N1-N7 ճշգրտումների քննարկում - Կիրառվող մեթոդաբանություն - Վերանայումների չափսը - Նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների այլընտրանքներ
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Սեմինար շահառուների մասնակցությամբ	Որակի կառավարում բաղադրիչի հետ համատեղ հանդիպում: Ազգային հաշիվների վերանայումներ-սկզբունքներ և գործնական իրականացում - Սկզբնական վիճակագրության վերանայումների համակարգում - ԵՄ “Փորձառության օրենսգիրք” վիճակագրական ծառայության հրապարակման օրացույց
Հինգշաբթի դեկ. 13, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Չորեքշաբթի օրվա ծրագրի շարունակություն
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետներ և ԹՄԽ-ի հետ	Թվինինգ նախագծի աշխատանքների փաստաթղթավորում
Որբաթ, դեկ 14, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Նախնական զեկույցի քննարկում, եզրահանգումների համաձայնեցում
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Ամփոփում ՇԵ նախագծի ղեկավարի հետ	Եզրակացություններ և առաջարկություններ

Հավելված 3. Հանդիպումներ անձանց հետ

Լիլիթ Պետրոսյան, ՀՀ վիճակագրական պետական խորհուրդի անդամ (*ՇԵ քաղաքիչի
ղեկավար*)

Լուսյա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի
պետ

Նադեժդա Աստվածատուրովա, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների
բաժնի գլխավոր մասնագետ

Սուսաննա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների
բաժնի գլխավոր մասնագետ

Արտաքին շահառուներ

ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարություն

ՀՀ Կենտրոնական բանկ

Տնտեսական հետազոտության ինստիտուտ

Հավելված 4.

Հայաստանի ազգային հաշիվների ցուցանիշների վերանայման քաղաքականությունը և վերանայման ժամանակացույցը

Սույն փաստաթղթի պատրաստումը հիմնականում պայմանավորված է վիճակագրական տեղեկատվության սպառողների իրազեկվածության բարձրացման անհրաժեշտությամբ՝ նպատակ ունենալով առավել հասանելի դարձնել Հայաստանի ազգային հաշիվների վիճակագրական արտադրանքը: Մինևս այն միտված է ազգային հաշիվների միջազգային գործընթացներին Հայաստանի ազգային հաշիվների վիճակագրության ինտեգրմանը, ինչպես նաև վիճակագրական այլ համակարգերի հետ ներդաշնակեցմանը:

Ինչպես և միջազգային պրակտիկայում, Հայաստանում ևս ազգային հաշիվների ցուցանիշները պարբերաբար ենթարկվում են վերանայման: Այս գործընթացը ներառում է *ընթացիկ վերանայումները և համալիր (խոշոր) վերանայումները:*

Ընթացիկ վերանայումներ

Ընթացիկ վերանայումներն իրականացվում են տարեկան և եռամսյակային պարբերականությամբ: Դրանք իրականացվում են տվյալների ճշգրտումների դեպքում՝ առանձին եռամսյակների համար: Սովորաբար, ընթացիկ տարվա եռամսյակային տվյալները կարող են վերանայվել հաջորդ եռամսյակներում, մինևս այն ժամանակ ենթակա են վերանայման նաև նախորդ տարվա բոլոր եռամսյակները:

Նոր հրապարակվող և վերանայվող տվյալների թողարկման ժամանակացույցն ընթացիկ վերանայումների շրջանակում

Հրապարակվող ցուցանիշի անվանումը	Հրապարակման ժամանակաշրջանը	Նոր տվյալների հրապարակում		Վերանայվող տվյալներ	Հրապարակման անվանումը
		Եռամսյակային	Տարեկան		
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	Ընթացիկ (t) տարվա 60-րդ օրը	Q4 _{t-1}	t-1	1. t-1 տարվա բոլոր նախորդ եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-

				2. t-2 տարվա բոլոր եռամսյակները	տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	t տարվա 90-րդ օրը	Q4 _{t-1}	t-1	1. t-1 տարվա բոլոր նախորդ եռամսյակները 2. t-2 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների, ծախսային և եկամտային բաղադրիչների (3 եղանակներով)՝ հաշվարկված t-2 տարվա հաշվետու տվյալներով	t տարվա ապրիլի վերջ	-	t-2	Q1 _{t-2} մինչև Q4 _{t-1} ՝ t-2 տարվա հաշվետու տվյալների հիման վրա	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	t տարվա մայիսի վերջ	Q1 _t	-	t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	t տարվա հունիսի վերջ	Q1 _t	-	t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
		-	-	t-1 տարին և t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները վճարային հաշվեկշռի վերջնական տվյալներին համապատասխան	

ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	տ տարվա օգոստոսի վերջ	Q2	-	1. Նախորդ եռամսյակը (Q1) 2. t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	տ տարվա սեպտեմբերի վերջ	Q2	-	1. Նախորդ եռամսյակը (Q1) 2. t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	տ տարվա նոյեմբերի վերջ	Q3	-	1. Նախորդ եռամսյակները (Q1 և Q2) 2. t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	տ տարվա դեկտեմբերի վերջ	Q3	-	1. Նախորդ եռամսյակները (Q1 և Q2) 2. t-1 տարվա բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց

Համալիր (խոշոր) վերանայումներ

Համալիր վերանայումներն ընդգրկում են ազգային հաշիվների վիճակագրության ամբողջ համակարգը՝ երկար ժամանակահատվածի համար: Համալիր (խոշոր) վերանայումները իրականացվում են ազգային հաշիվների վիճակագրություն (ԱՀՎ) և այլ (ՄՎ) մակրովիճակագրության (վճարային հաշվեկշիռ՝ ՎՀ, արտաքին պարտքի դիրք՝ ԱՊԴ, միջազգային ներդրումային դիրք՝ ՄՆԴ, դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրություն՝ ԴՖՎ, պետական ֆինանսների վիճակագրություն՝ ՊՖՎ և այլն) հիմնական վերանայումների կոորդինացմամբ (գուգահամաձայնեցմամբ):

Մույն վերանայումները ենթադրում են Ազգային հաշիվների և ՄՎ ոլորտների կազմման պատասխանատուների հետ սերտ համագործակցություն և աշխատանքների կոորդինացում:

Համալիր (խոշար) վերանայումների կառուցվածքը

	Համալիր (խոշոր) վերանայումներ	
	Հատուկ վերանայումներ	Կանոնակարգված (ծրագրավորված) վերանայումներ
Նկարագիրը	Պայմանավորված են մեթոդաբանական փոփոխություններով (օր. նոր ՏԳՏԴ-ի, ԱՀՀ 2008-ի, ԵՀՀ 2010-ի, ՎՀԶ-6 -ի ներդրում և այլն)	Տեղի են ունենում կանոնակարգված (5-10 տարին մեկ անգամ), տվյալների աղբյուրների փոփոխությամբ կամ արդիականացմամբ պայմանավորված (օր., հետազոտությունների, համատարած հաշվառումների, կամ գնահատման նոր մեթոդի կիրառման արդյունքում)
Կառավարումը	Պետք է համակարգվի ՀՀ ԱՎԾ և վարչական վիճակագրություն իրականացնող մարմինների ներկայացուցիչներից կազմված աշխատանքային խմբի կողմից՝ միասնական ժամանակացույցին համապատասխան:	Պետք է համակարգվի ՀՀ ԱՎԾ և վարչական վիճակագրություն իրականացնող մարմինների ներկայացուցիչներից կազմված աշխատանքային խմբի կողմից համաձայնեցված ժամանակացույցին համապատասխան:
Ժամանակագրական հեռավորությունը	Ժամանակագրական շարքերի հնարավորինս հետ հաշվարկ:	
Ժամկետը	Համաձայնեցված ժամանակացույց կիրառելի բոլոր վիճակագրական համակարգերի համար:	Համաձայնեցված ժամանակացույց կիրառելի բոլոր վիճակագրական համակարգերի համար: Վերանայման տարիները պետք է ավարտվեն 0-ով և 5-ով: Իրականացման տարիները պետք է ավարտվեն 4-ով և 9-ով:
Ընդգրկվածությունը	Տարեկան և եռամսյակային ազգային հաշիվներ, տարեկան և եռամսյակային ՎՀ և ՄՆԴ, ԱՊԴ, ԴՖՎ, ՊՖՎ և այլն:	

ՀՆԱ-ի վերանայման ժամանակացույցը 2013թ.-ին

Սույն ժամանակացույցի պատրաստման հիմնական նպատակը վիճակագրական տեղեկատվության սպառողների իրազեկվածության բարձրացումն է և Հայաստանի ազգային հաշիվների վիճակագրական արտադրանքն առավել հասանելի դարձնելը, ինչպես նաև ազգային հաշիվների միջազգային գործընթացներին Հայաստանի ազգային հաշիվների վիճակագրության ինտեգրումը և վիճակագրական այլ համակարգերի հետ ներդաշնակեցումը:

Ժամանակացույցը պատրաստվել է Եվրոպական հարևանության և գործընկերության գործիքի ներքո ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի «Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը» պայմանագրի «ՀՆԱ-ի ամբողջականության բարելավում» բաղադրիչի շրջանակում՝ ՀՆԱ-ի վերանայումների Եվրամիության փորձառությանը համապատասխան:

Հրապարակ-վող ցուցանիշի անվանումը	Հրապարակ-ման ժամանա-կաշրջանը	Նոր տվյալների հրապարակում		Վերանայվող տվյալներ	Հրապարակման անվանումը
		Եռամսյա-կային	Տարե-կան		
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեու-թյան տեսակների	2013թ. փետրվարի 28	2012թ. IV եռամսյակ	2012թ.	1. 2012թ. բոլոր նախորդ եռամսյակները 2. 2011թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետու-թյան սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչ-ների	2013թ. մարտի 29	2012թ. IV եռամսյակ	2012թ.	1. 2012թ. բոլոր նախորդ եռամսյակները 2. 2011թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետու-թյան սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեու-թյան տեսակ-ների, ծախսային և եկամտային բաղադրիչ-ների (3 եղա-նակներով)՝ հաշվարկված t-2 տարվա հաշվետու	2013թ. ապրիլի 30	-	2011թ.	2011թ. I եռամսյակից մինչև 2012թ. IV եռամսյակ՝ 2011թ. հաշվետու տվյալների հիման վրա	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց

տվյալներով					
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	2013թ. մայիսի 31	2013թ. I եռամսյակ	-	2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	2013թ. հունիսի 28	2013թ. I եռամսյակ	-	2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
		-	-	2012թ. տարեկան և 2012թ. բոլոր եռամսյակները՝ վճարային հաշվեկշռի վերջնական տվյալներին համապատասխան	
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	2013թ. օգոստոսի 30	2013թ. II եռամսյակ	-	1. 2013թ. I եռամսյակ 2. 2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	2013թ. սեպտեմբերի 30	2013թ. II եռամսյակ	-	1. 2013թ. I եռամսյակ 2. 2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ գործունեության տեսակների	2013թ. նոյեմբերի 29	2013թ. III եռամսյակ	-	1. 2013թ. I և II եռամսյակները 2. 2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց
ՀՆԱ-ն ըստ ծախսային բաղադրիչների	2013թ. դեկտեմբերի 30	2013թ. III եռամսյակ	-	1. 2013թ. I և II եռամսյակները 2. 2012թ. բոլոր եռամսյակները	ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական կայքէջի «Տվյալների բազա», «Հայաստանի Հարապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց

Հավելված 5. Վերանայման քաղաքականություն (Power Point ձևաչափով շնորհանդես)

Ազգային հաշիվների

Վերանայման քաղաքականություն

Սպառողների կարիքները

Սպառողները ցանկանում են իմանալ

- Որքան է կազմում տնտեսական աճը
- Ինչպես են իրենց դրսևորում սպառողները
- Արդյոք կազմակերպությունները կատարում են ներդրումներ
- և այլն .

Գարձն ասած՝

Ինչ կարգավիճակում է գտնվում տնտեսությունը

- Եվ սպառողները ցանկանում դա իմանալ հնարավորինս շուտ հետևողական շրջանակում

Ազգային հաշիվները

- Հիմնված են մի շարք նախնական վիճակագրության վրա
- Դրանց կազմման համար անհրաժեշտ են ամիսներ, կամ տարիներ

Փոխզիջում(1)

- Ազգային հաշիվների նախնական թողարկումները հիմնված են
  - Մասնակի ընդգրկմամբ նախնական վիճակագրության վրա
  - Ենթադրությունների օգտագործում՝ հիմնվելով փոփոխականների միջև հարաբերության փոքրի վրա
  - Մասնագիտական տնտեսական կարծիքներ կապված բացակայող մասերի հետ

Փոխզիջում (2)

- Նախնական գնահատականներին հաջորդում են մի շարք վերանայված գնահատումներ
  - Ներառում է ավելի շատ վիճակագրական տեղեկատվություն
  - Օգտագործում է ավելի շատ ժամանակ կազմման գործընթացի համար մանրամասն և համապարփակ տեղեկատվությունը կոնսոլիդացնելու համար
- Եվ, այնուհետև, ստացվում են "վերջնական" ցուցանիշները 2, 3 կամ նույնիսկ 4 տարի անց
- Այնուհետև դրանք վերանայվում են յուրաքանչյուր 10 - 15 տարին մեկ անգամ նոր վիճակագրության, կամ նոր սկզբունքներին համաձայն

Պարզ հաղորդագրություն սպառողներին

- Վերանայվեն ազգային հաշիվների առաջին գնահատումները
- Մի քանի տարի անց ցուցանիշները կլինեն "վերջնական"
- Նույնիսկ "վերջնական ցուցանիշները վերանայվելու են ավելի ուշ շրջանում

Երկու տեսակի վերանայումներ (1)

- Խոշոր վերանայումներ
  - Տեղի են ունենում երկար ընդմիջումներով, սովորաբար 10-ից 15 տարի
  - Կարող է պատճառ հանդիսանալ
    - Նոր վիճակագրական տեղեկատվություն
    - Նոր սկզբունքներ
    - Նոր դասակարգումներ
  - Սովորաբար մտահոգությունը և մի փոքր աճի գործակիցներ

STATISTIK

Ռազմավարություն

- Մահմանել ընթացակարգ խոշոր վերանայումների համար
  - Նախապես հայտարարել խոշոր վերանայումների մասին
- Մահմանել ընթացակարգ ընթացիկ վերանայումների համար
  - Հիմնվելով
    - Վիճակագրական տեղեկատվության հասանելիության
    - Սպառողների կարիքների վրա
  - Մահմանել որ ժամանակահատվածի և որ ցուցանիշներն են վերանայվելու

STATISTIK

Երկու տեսակի վերանայումներ (2)

- Ընթացիկ վերանայումներ
  - Վերանայումներ, որոնք տեղի են ունենում տարեկան/եռամսյակային առաջին հրապարակման և "վերջնական" հրապարակումների միջև:

STATISTIK

ԵՄ առաջարկությունը ընդհանուր վերանայման քաղաքականության համար

- Խոշոր վերանայումների հնարավորություն յուրաքանչյուր 5 տարին մեկ անգամ (տարիները ավարտվում են 0 և 5-ով)
- Ընթացիկ վերանայումները վերջին չորս տարիների համար վերանայման "սպտուհաններով" 1-ին և 3-րդ եռամսյակների համար, որոնք ընդգրկում են բոլոր տարիները (և եռամսյակային ցուցանիշները այդ տարիների համար)
- Վերանայման քաղաքականություն որը ընդգրկում է Ազգային Հաշիվները և Վճարային հաշվեկշիռը

STATISTIK